

Олена ВОРОБІЙОВА

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РЕГІОНАЛЬНОЇ КРЕДИТНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКІВ УКРАЇНИ

Обґрунтовано теоретичні засади регіональної кредитно-інвестиційної політики банків. Окреслено основні концептуальні підходи до формування й подальшого розвитку регіональної кредитно-інвестиційної політики банків. Визначено рівні, зміст, складові та чинники регіональної кредитно-інвестиційної політики банків України.

Вихід банківської системи країни з фінансової кризи пов'язаний, насамперед, із підвищенням ефективності кредитно-інвестиційної діяльності банків. Однак реальні можливості вітчизняних банків ефективно здійснювати свою діяльність залежать від їх регіональної кредитно-інвестиційної політики, яка ґрунтується на відповідній стратегії і тактиці кожного банку щодо перспектив його розвитку, можливостей того чи іншого регіону країни забезпечити прискорене підвищення ефективності кредитно-інвестиційної діяльності.

Дослідження проблем кредитно-інвестиційної діяльності банків відображені в працях українських учених-економістів Л. Кота [1], А. Мороза, М. Савлука, М. Пуховкіної [2], В. Міщенко, Н. Слав'янської [3], О. Барановського, М. Туріянської [4], Ю. Воробійова, К. Срібної [5], О. Дзюблюка [6], В. Корнєєва [7], А. Кузнецової, А. Карпа [8], В. Лагутіна [9], І. Матвієнка [10], С. Реверчука [11], Н. Шелудько [12] та ін. Проте питанням регіональної кредитно-інвестиційної політики банків у наукових дослідженнях приділялося недостатньо уваги, що обумовлює об'єктивну необхідність теоретичних та практичних напрацювань у цьому аспекті.

Регіональна кредитно-інвестиційна політика банків – головний напрямок підви-

щення ефективності банківської діяльності, реальна можливість реалізувати на практиці стратегію розвитку того чи іншого банківського інституту. Крім того, необхідно мати на увазі, що регіональні особливості розвитку України дають найбільші можливості для розширення кредитно-інвестиційної діяльності банків країни.

Отже, метою статті є обґрунтування теоретичних і практичних положень щодо вдосконалення регіональної кредитно-інвестиційної політики вітчизняних банків на сучасному етапі розвитку національної економіки.

Кожний банк, який створюється і діє в соціально-економічній системі держави, формує і реалізує на практиці свою власну економічну політику, яка впливає на всі сторони його господарської діяльності. Важливою складовою економічної політики банку є його кредитно-інвестиційна політика, яка поєднує окремі види політики – кредитну й інвестиційну.

Сутність кредитно-інвестиційної політики банку можливо сформулювати, якщо чітко визначити головні положення, на яких базується кредитно-інвестиційна діяльність. Для універсальних банків, що складають основу української банківської системи, кредитна й інвестиційна діяльність є

головними напрямками вкладання вільних грошових ресурсів і одержання від них доходів і прибутків.

Кредитну діяльність банків можна розглядати як сукупність активних операцій і дій банківських працівників (керівництва і персоналу банку) щодо надання вільних грошових коштів у позику на основі принципів добровільності, забезпеченості, обов'язку повернення, строковості, платності та цільової спрямованості.

Організація кредитної діяльності дуже важлива складова системи банківських послуг. За А. О. Єпіфановим, Н. Г. Маслаком, І. В. Сало кредитна діяльність відбувається на основі п'яти етапів: а) подання заяви на отримання кредиту; б) оцінка кредитоспроможності позичальника; в) розробка умов процесу кредитування, підготовка та укладання кредитного договору; г) надання кредиту та контроль виконання умов кредитування; д) організація повернення кредиту з відсотками [13, 248–260].

Для проведення кредитної діяльності банки розробляють власну кредитну політику. А. О. Єпіфанов, Н. Г. Маслак, І. В. Сало наводять наступне визначення кредитної політики: "Кредитна політика банку – це стратегія і тактика банку щодо залучення коштів та спрямування їх на кредитування клієнтів банку (позичальників) на основі принципів кредитування" [13, 219]. Визначення сутності кредитної політики банку, що наведене вченими, не можливо признати вичерпним. Це розуміють і самі автори цього визначення, а тому вони доповнюють його наступним положенням: "Кредитна політика в стратегічному плані включає пріоритети, принципи та цілі окремого банку на кредитному ринку, а стосовно тактики – фінансовий та інший інструментарій, що використовується даним банком для реалізації його цілей при здійсненні кредитних угод, правил їх здійснення, регламент організа-

ції кредитного процесу" [13, 219]. З наведених тверджень можливо дійти до висновку, що визначення сутності кредитної політики банку потребує подальшого уточнення.

Як зазначає О. В. Васюренко: "У загальному вигляді кредитна політика має відображати такі ключові моменти: а) організація кредитної діяльності; б) управління кредитним портфелем; в) контроль за кредитним процесом; г) ліміти з окремих напрямів кредитування; д) механізм супроводження кредитних угод (кредитний моніторинг); е) формування резервів під можливі втрати за наданими кредитами [14, 143]". З наведеного речення випливає, що кредитна політика банку повинна містити низку базових елементів, без яких така політика не може бути реалізована.

Таким чином, щоб сформулювати більш-менш адекватне визначення сутності кредитної політики банку необхідно мати на увазі наступне. По-перше, кредитна політика відображає об'єктивно існуючі економічні процеси щодо передачі вільних банківських ресурсів у позику на основі принципів добровільності, забезпеченості, обов'язку повернення, строковості, платності та цільової спрямованості. По-друге, кредитна політика відображає реальні суб'єктивні процеси, які відбуваються при взаємодії банку з іншими економічними суб'єктами соціально-економічної системи держави. По-третє, кредитна політика будується на основі урахування стратегії і тактики розвитку банку загалом, його окремих регіональних структурних підрозділів, поточного та майбутнього кредитного потенціалу. По-четверте, кредитна політика банку розробляється на основі пріоритетів розвитку, можливостей отримати відповідні доходи та прибутки від кредитної діяльності. По-п'яте, кредитна політика повинна ураховувати ризик кредитування, особливо в умовах невизначеної соціально-економічної ситуації, яка притаманна українській економіці на

сучасному етапі та забезпечити формування резервів під кредитні операції.

Відповідно до наведених положень можна сформулювати наступне визначення кредитної політики банку. Кредитна політика банку – це послідовна сукупність розроблених та обґрунтованих стратегічних і тактичних дій керівництва і персоналу банку, які ґрунтуються на об'єктивно-суб'єктивній оцінці його зовнішнього і внутрішнього середовища з метою забезпечити ефективне розміщення наявних банківських ресурсів у процесі надання позик на принципах кредитування й одержати від них доходи та прибутки з урахуванням кредитного ризику та необхідності резервування коштів на випадок неспроможності позичальника.

Інвестиційна діяльність банків належить, як і кредитна діяльність, до активних операцій. За О. В. Васюренко, “Банківські інвестиційні операції – це активні операції із вкладання ресурсів банку в різноманітні цінні папери з метою одержання доходу від утримання їх у своєму портфелі впродовж визначеного терміну або від продажу придбаних цінних паперів за більш високою вартістю” [14, 178]. Отже, інвестиційна діяльність банків – це вкладання вільних банківських ресурсів в цінні папери з метою диверсифікації банківських послуг, підвищення можливостей щодо отримання доходів і прибутків. Банківські фінансові інвестиції вкладаються не в один фінансовий інструмент, а в їх сукупність, яка фактично виступає у вигляді портфеля цінних паперів. На практиці банки вкладають вільний грошовий капітал у сформовану сукупність фінансових інструментів, тобто портфель цінних паперів, що дає змогу підвищити ефективність управління процесом інвестування, зменшити рівень інвестиційних ризиків та забезпечити поступове зростання доходів і прибутків на портфель цінних паперів.

Одним із головних завдань щодо інвестиційної діяльності банків є розробка

інвестиційної політики, яка повинна забезпечити ефективне управління портфелем цінних паперів. А. О. Єпіфанов, Н. Г. Маслак, І. В. Сало вважають, що “інвестиційна політика банку – це частина загальної фінансової політики банку, що забезпечує вибір найбільш ефективних фінансових інструментів вкладання капіталу та своєчасне їх реінвестування” [13, 370]. На нашу думку, таке визначення інвестиційної політики банку не в повному обсязі розкриває її сутність. Інвестиційна політика банку пов'язана з кредитною політикою. Банки здійснюють інвестування вільних банківських ресурсів у цінні папери відповідно до наступних міркувань:

- забезпечити диверсифікацію вкладання грошових капіталів з метою підвищити ефективність банківської діяльності;
- забезпечити отримання додаткових доходів і прибутків;
- зменшити рівень ризиків для окремого банку та його структурних підрозділів у регіонах;
- зменшити податкові зобов'язання банків через вкладання в цінні папери;
- можливість проникнути на нові регіональні ринки та в нові галузі через придбання цінних паперів тих чи інших суб'єктів підприємництва;
- використовувати як заставу для отримання позик від інших фінансових інститутів;
- застрахувати банк від втрати у результаті погіршення ситуації на кредитному ринку;
- забезпечити гнучкість банківського портфеля активів за рахунок придбання якісних цінних паперів;
- забезпечити відповідний рівень ліквідності та платоспроможності з метою поліпшення фінансових показників банку.

Інвестиційна діяльність банків не можлива без урахування кредитної діяльності. Тому вважаємо, що інвестиційну політику

банків слід розглядати через взаємозв'язок з кредитною політикою. Відповідно до вищезазначеного можна сформулювати наступне визначення інвестиційної політики банку.

Інвестиційна політика банку – це послідовна сукупність розроблених та обґрунтованих стратегічних і тактичних дій керівництва і персоналу банку щодо вкладання вільних банківських ресурсів у цінні папери, які ґрунтуються на об'єктивно-суб'єктивній оцінці його зовнішнього і внутрішнього середовища, ситуації з кредитуванням економічних суб'єктів з метою забезпечити підвищення ефективності банківської діяльності, ліквідність і платоспроможність, гнучкість, зменшення рівня ризиків і проникнення на нові регіональні та галузеві ринки.

Кредитна й інвестиційна діяльність банку пов'язані між собою через мету та низку завдань. А тому кредитна й інвестиційна політика розробляється й обґрунтовується як єдина кредитно-інвестиційна політика банку.

Таким чином, можливо запропонувати наступне визначення кредитно-

інвестиційної політики банку як єдину політику в складі економічної політики.

Кредитно-інвестиційна політика банку – це послідовна сукупність розроблених та обґрунтованих стратегічних і тактичних дій керівництва і персоналу банку з надання банківських ресурсів у позики на принципах кредитування або вкладання їх в цінні папери, які ґрунтуються на об'єктивно-суб'єктивній оцінці зовнішнього і внутрішнього середовища банку з метою забезпечити формування доходів і прибутків, підвищення ефективності банківської діяльності, ліквідність і платоспроможність, гнучкість, зменшення рівня ризиків і проникнення на нові регіональні та галузеві ринки.

Кредитно-інвестиційна політика будь-якого банку може бути поділена на такі рівні (рис. 1).

Серед виявлених рівнів кредитно-інвестиційної політики банку найважливіше значення має регіональна кредитно-інвестиційна політика. Це обумовлено наступними положеннями:

1) банк за своєю економічною й організаційною структурою є установа, яка повинна мати розгалужену мережу, щоб за-

безпечити виконання тих функцій, які притаманні сучасному універсальному банку, котрий створюється та діє в соціально-економічній системі України;

2) кредитно-інвестиційна діяльність для універсального банку є найголовнішою з видів його господарської діяльності внаслідок об'єктивних реалій щодо можливостей формування

доходів і прибутків за сучасних умов господарювання. Це вимагає від банків постійного пошуку нових клієнтів, створення для них найпривабливіших умов, що змушує кожний банк розширювати географію своєї діяльності, поступово освоювати нові регіони країни і, таким чином, формувати регіональну кредитно-інвестиційну політику;

3) Україна охоплює велику територію, що поділена на регіони, на якій проживає значна частина населення та створюються і функціонують тисячі суб'єктів підприємства, що є користувачами кредитно-інвестиційних послуг банків;

4) масштабне економічне зростання будь-якого універсального банку в Україні залежить від його зусиль на регіональному рівні, вибору регіонів для розташування своїх філій та відділень, розробки стратегії і тактики їх діяльності;

5) розвиток будь-якого регіону країни має свою специфіку, що суттєво впливає на кредитно-інвестиційну діяльність банків, сприяє або гальмує зростання обсягів кредитно-інвестиційного портфеля банків, збільшення їх доходів і прибутків;

6) стратегія і тактика функціонування банків в сучасних умовах вимагають постійного вдосконалення їх господарської діяльності, зокрема і регіональної кредитно-інвестиційної політики, внаслідок чого на регіональному рівні формується комплекс заходів щодо її постійного оновлення з урахуванням соціально-економічних змін у регіонах;

7) кредитно-інвестиційна діяльність банків здебільшого пов'язана з макроекономічною політикою держави, зокрема її фінансовою політикою. Остання суттєво впливає на стан та розвиток національного господарства, умови та можливості функціонування банківської системи країни, спроможність банків виконувати завдання, що покладені на них державою та суспільством;

8) на рівні регіону кредитно-інвестиційна діяльність банків визначається регіональною політикою держави, що суттєво впливає на привабливість того чи іншого регіону країни для здійснення банківської діяльності, зокрема банківського кредитування економіки та банківських інвестицій;

9) суб'єкти підприємництва реального сектора економіки є головними споживачами кредитно-інвестиційних послуг з боку банківських інститутів. Отже стан та перспективи розвитку підприємств, що розташовані та діють у різних регіонах країни, є базою для формування регіональної кредитно-інвестиційної політики;

10) населення є головними постачальниками банківських ресурсів через системи банківських інструментів, зокрема депозитів, ощадних сертифікатів, банківських металів тощо. Отже рівень доходів населення в регіонах та їх інвестиційна активність, довіра до банків країни складають відповідні умови і можливості формування та реалізації регіональної кредитно-інвестиційної політики.

Регіональна кредитно-інвестиційна політика банку – це досить складне та поки що мало досліджене явище. Воно містить в собі дві основні компоненти: а) об'єктивну; б) суб'єктивну.

Об'єктивна компонента формування та реалізації регіональної кредитно-інвестиційної політики банків ґрунтується на фундаменті реальної економіки регіону, обсягах створеного регіонального валового продукту, стану промисловості, сільського господарства, будівництва, транспорту, торгівлі, обсягах доходів населення і суб'єктів господарювання в регіоні, можливостях здійснювати інноваційно-інвестиційні проекти, темпах інфляції в регіоні, стану зведеного бюджету регіону, потребах економічних суб'єктів регіону в додаткових

грошових коштах для фінансування операційної й інвестиційної діяльності, наявності об'єктів для вкладання інвестицій, інвестиційній привабливості регіону тощо.

Суб'єктивна компонента формування та здійснення регіональної кредитно-інвестиційної політики банків ґрунтується на взаємозв'язках і взаємовідносинах усіх, хто пов'язаний з механізмами здійснення кредитно-інвестиційної діяльності будь-якого банку. На нашу думку, основними суб'єктами цих відносин є: а) головний банк; б) регіональна дирекція банку; в) філії чи відділення банку в регіоні; г) регіональна дирекція НБУ; д) суб'єкти підприємництва; е) населення; ж) державна і регіональна влада; з) інші суб'єкти, зокрема іноземні. Взаємозв'язки і взаємовідносини між на-

званими суб'єктами в процесі формування та здійснення кредитно-інвестиційної політики мають наступний вигляд (рис. 2).

Регіональна кредитно-інвестиційна політика банків формується за участі головного банку і його регіональної дирекції (філій, відділень), інших суб'єктів на рівні регіону, котрі так чи інакше впливають на її розробку та практичне впровадження.

Основну стратегію розвитку регіональної дирекції (філій, відділень) окремого банку задає головний банк. Однак тактику реалізації сформованої стратегії визначає регіональна дирекція (керівництво філій, відділень), які і втілюють її в життя. Така взаємодія між головним банком і регіональною дирекцією (керівництвом філій, відділень) є абсолютно обґрунтованою. Керівництво

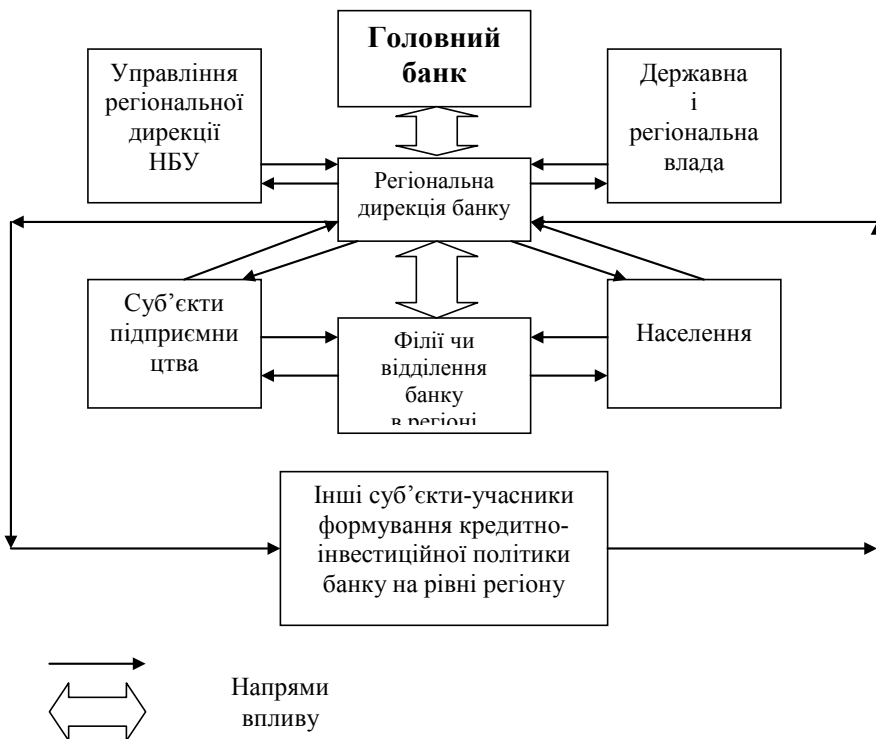

Рис. 2. Взаємозв'язки і взаємодії різних суб'єктів на рівні регіону при формуванні та здійсненні регіональної кредитно-інвестиційної політики*

* Складено автором

головного банку володіє значно більшою інформацією, ніж керівництво регіональною дирекцією, філій та відділень в регіоні. Крім того, стратегія розвитку банку формується відповідно до об'єктивної та суб'єктивної інформації окремих регіональних дирекцій, макроекономічних показників розвитку країни, стану світової економіки, наявності вільних грошових ресурсів на світовому і національному фінансових ринках, рівня конкуренції з іншими банківськими установами, потребами в банківських послугах, зокрема кредитно-інвестиційній діяльності окремих регіонів і країни загалом.

Таким чином, сформована регіональна стратегія розвитку того чи іншого банку уточнюється на рівні регіону внаслідок впливу об'єктивної чи суб'єктивної інформації, яка акумулюється регіональною дирекцією банку (керівництво філій, відділень) і доводиться до керівництва головного банку. Це дає змогу забезпечити розробку достатньо обґрунтованої політики банку в регіоні, з урахуванням його специфіки та особливостей соціально-економічного розвитку.

Суттєвий вплив на формування економічної політики банку, зокрема кредитно-інвестиційної політики забезпечують інші суб'єкти економіки регіону. Рівень впливу кожного суб'єкта регіону на регіональну кредитно-інвестиційну політику банку не може бути однаковим.

На нашу думку, найбільший вплив на формування регіональної кредитно-інвестиційної політики банку серед суб'єктів

забезпечують суб'єкти підприємства і населення (рис. 3).

На другому місці знаходиться Управління регіональною дирекцією НБУ, яке впливає на регіональну кредитно-інвестиційну політику через систему банківського нагляду, контролю дотримання банківських нормативів, виконання вимог банківського законодавства, інших вимог держави.

На третьому знаходиться державна і регіональна влада. Органи влади на регіональному рівні не мають прямих можливостей втручатися у банківську діяльність, однак з урахуванням особливостей і специфіки регіонів державна і регіональна влада має можливість формувати відповідні умови, за якими будуть діяти інші економічні суб'єкти, зокрема фізичні й юридичні особи.

Останнє місце посідають інші суб'єкти-учасники (фінансові посередники, консалтингові фірми, інформаційні центри, фондові біржі, громадські організації, засоби масової інформації тощо) формування та-

кої політики. При цьому їхня роль і значення в кожному регіоні може дещо відрізнятись через їх власні фінансові, управлінські, суспільні та інші можливості, рівень розвитку, сучасні позиції в регіоні, рівень взаємодії з банківськими структурами в регіоні, особливості і специфіку розвитку регіону.

Регіональна кредитно-інвестиційна політика банку містить такі складові: по-перше, стратегію і тактику розвитку кредитно-інвестиційної діяльності в регіоні; по-друге, мету й основні завдання щодо кредитно-інвестиційної діяльності в регіоні; по-третє, методи, способи та інструменти формування ресурсної бази для здійснення кредитно-інвестиційної діяльності в регіоні; по-четверте, напрямки використання банківських ресурсів з урахуванням особливостей та специфіки соціально-економічного розвитку регіону; по-п'яте, формування стабільної клієнтської бази щодо кредитно-інвестиційної діяльності; по-шосте, урахування можливих ризиків при здійсненні кредитно-інвестиційної діяльності і формування додаткових резервів на непередбачені ситуації; по-сьоме, урахування постійного зростання банківської конкуренції на кредитно-інвестиційному ринку та необхідності впровадження нових банківських продуктів і кращих умов для власних клієнтів.

Складові регіональної кредитно-інвестиційної політики банку постійно знаходяться під впливом різних чинників, які обумовлені як зовнішнім середовищем банку, особливостями розвитку регіону, так і його внутрішнім станом.

Відповідно до визначених складових регіональної кредитно-інвестиційної політики, суб'єктів її формування, така політика ґрунтується на певній сукупності чинників, що складають зовнішній вплив, тобто макро-, мезо- і мікроекономічний рівень або зовнішнє середовище, а також чинників

внутрішнього впливу самого банку (внутрішнє середовище) (рис. 4).

Чинники макроекономічного рівня найбільше впливають на формування загальної економічної політики банку та його стратегії регіонального розвитку. Серед таких чинників найбільше значення мають: а) наявність вільних грошових коштів на національному фінансовому ринку; б) загальний рівень розвитку національної економіки; в) рівень інвестиційної привабливості національної економіки; г) темпи інфляції, податкове навантаження на суб'єкти підприємництва й населення; д) стан національного кредитного та фондового ринків, їх світові рейтинги; е) вплив державних органів і НБУ на банківську систему і національну економіку; ж) рівень конкуренції серед банківських інститутів та економічних суб'єктів. Макроекономічні чинники при розробці регіональної кредитно-інвестиційної політики банку ураховують через формування мети та основних завдань щодо кредитно-інвестиційної діяльності на регіональному рівні. Зміни впливу цих чинників спонукають банки та їх регіональні підрозділи здійснювати корекцію стратегії економічного розвитку на поточний і довгостроковий період. Проте загальні пріоритети банків на регіональному рівні можуть не змінитися.

Чинники мезо- і мікроекономічного рівня найбільше впливають на формування економічної політики банку в регіонах. Серед них можна виокремити: а) наявність вільних грошових ресурсів в регіоні; б) потреба у грошових коштах економічних суб'єктів регіону; в) кредитний та інвестиційний ризик у регіоні (рівень кредитоспроможності економічних суб'єктів); г) стан кредитного ринку регіону та рівень кредитної конкуренції; д) стан регіонального фондового ринку та його інвестиційні можливості; е) рівень впливу державних, регіональних органів влади та інших суб'єктів на банківську діяльність.

Зміни впливу цих чинників спонукають банки та їх регіональні підрозділи здійснювати корекцію тактики економічного розвитку на поточний та довгостроковий періоди. При цьому можуть змінитися повністю або частково поточні пріоритети банків на регіональному рівні.

Чинники внутрішнього впливу обумовлені стратегією і тактикою регіонального розвитку банку, а також його кредитно-інвестиційним потенціалом. Кредитно-інвестиційний потенціал регіональних підрозділів банків має найбільше значення серед чинників внутрішнього впливу для формування регіональної кредитно-

інвестиційної політики. Це обумовлено тим, що кредитно-інвестиційний потенціал акумулює в собі вплив різних інших чинників, таких як наявність фінансових можливостей банку, кадри кредитних менеджерів, інформаційну базу тощо.

Кінцевим результатом взаємодії різних чинників при формуванні регіональної кредитно-інвестиційної політики є: а) зростання обсягів банківських кредитів в регіоні наданих суб'єктам підприємництва і населенню; б) зростання обсягів банківських інвестицій в регіоні в цінні папери регіональних суб'єктів підприємництва; в) підвищення ефективності діяльності банку в регіоні.

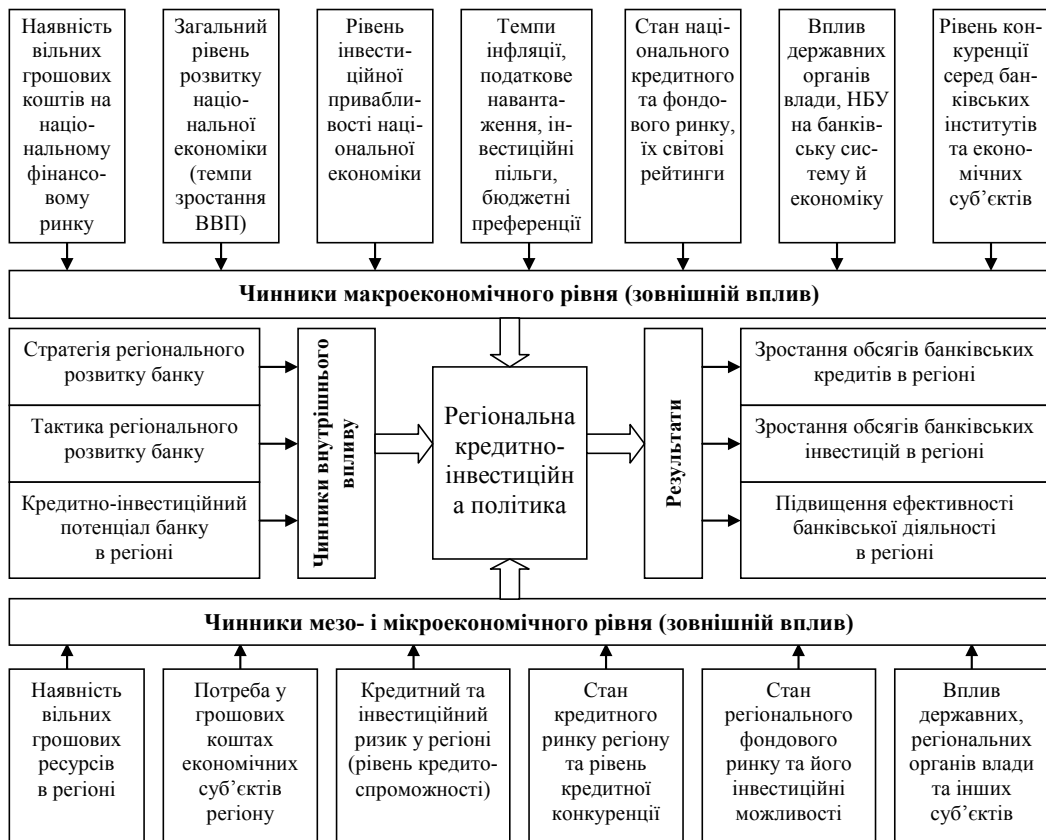

Рис. 4. Чинники, що впливають на формування регіональної кредитно-інвестиційної політики банку*

* Складено автором

Таким чином, з проведених досліджень можна сформулювати наступне визначення регіональної кредитно-інвестиційної політики. Регіональна кредитно-інвестиційна політика – це послідовна сукупність розроблених та обґрунтованих стратегічних і тактичних дій керівництва та персоналу банку на рівні регіону з надання банківських ресурсів у позику на принципах кредитування або вкладання їх в цінні папери з урахуванням об'єктивно-суб'єктивної оцінки зовнішнього і внутрішнього середовища банку в регіоні, рівнів взаємодії між суб'єктами, складових та чинників впливу з метою забезпечити формування доходів і прибутків, підвищення ефективності кредитно-інвестиційної діяльності, гнучкості, розширення масштабів економічної діяльності банку в регіоні.

В практиці кредитно-інвестиційної діяльності на рівні регіону необхідно урахувати і те, що як юридичні, так і фізичні особи поділяються на три великі групи. Перша група – ті суб'єкти, які мають намір взаємодіяти з банками як клієнти, що беруть участь у кредитно-інвестиційній діяльності в якості інвесторів, позичальників, емітентів та продавців цінних паперів тощо. Друга група – ті суб'єкти, які не мають намірів взаємодіяти з банками як клієнти кредитно-інвестиційної діяльності. Третя група – ті суб'єкти, які фактично ще не вирішили для себе питання про доцільність або недоцільність взаємодії з банками як клієнти кредитно-інвестиційної діяльності.

На сучасному етапі кредитно-інвестиційної діяльності ситуація при взаємодії банків з економічними суб'єктами значно загострилась. В умовах фінансово-економічної кризи частина клієнтів першої групи внаслідок об'єктивних чи суб'єктивних причин була занесена до списків неблагонадійних клієнтів, що значно зменшило обсяги потенційних клієнтів банку. При цьому економічні суб'єкти другої групи ще більше переконались у пра-

вильності відсутності взаємодії з банками кредитно-інвестиційної діяльності, а третьою групи – підвищили рівень свого сумніву щодо взаємодії з банками.

Отже, на сучасному етапі перед регіональною кредитно-інвестиційною політикою банків постають такі важливі завдання: а) збільшити частку своїх клієнтів за рахунок тих, хто ще вагається брати чи не брати участь у кредитно-інвестиційній діяльності; б) переконати в необхідності та вигідності кредитно-інвестиційної діяльності тих суб'єктів, хто відмовлявся від взаємодії з банком щодо прийняття участі в кредитній та інвестиційній діяльності.

Рішення щодо цих завдань пов'язані з необхідністю підвищення кожним банком своєї репутації, надійності, фінансової стійкості та платоспроможності. Крім того, необхідна більш прозора та гнучка кредитно-інвестиційна політика, яка могла б задовольняти різних суб'єктів відповідно до їх реальних можливостей і обставин.

Підсумовуючи все вищевикладене, можна зробити такі висновки і узагальнення.

По-перше, кредитно-інвестиційна політика банку формується як загальна частина його економічної політики, що спрямовується на підвищення обсягів доходів і прибутків банку, поліпшення його фінансових показників, розширення масштабів економічної діяльності.

По-друге, регіональна кредитно-інвестиційна політика банку є одним із рівнів кредитно-інвестиційної політики і має велике значення для розвитку банку, проникнення на нові регіональні кредитні й інвестиційні ринки.

По-третє, регіональна кредитно-інвестиційна політика має своїх суб'єктів впливу та взаємодії, свої складові та чинники, що обумовлюють масштаби й перспективи розвитку кредитно-інвестиційної діяльності в регіонах, можливості залучати нових клі-

єнтів в умовах посилення конкуренції між банківськими інститутами.

По-четверте, подальші дослідження в цьому напрямку мають велике значення, особливо з урахуванням постійних змін, що відбуваються на рівні кожного регіону України, що так чи інакше впливають на діяльність банківських інститутів.

Література

1. Банківський кредит у трансформаційній економіці: питання теорії, методології, практики / Л. Л. Кот. – К.: Знання України, 2003. – 93 с.
2. Банківські операції: Підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна; За ред. А. М. Мороза. – К.: КНЕУ, 2000. – 384 с.
3. Банківські операції: Підручник / За ред. В. І. Міщенко, Н. Г. Слав'янської. – К.: Знання, 2006. – 727 с.
4. Барановський О. І., Туріянська М. М. Залучення інвестицій: питання теорії і практики: Монографія. – Донецьк: Істро, 1999. – 276 с.
5. Воробійов Ю. М., Срібна К. А. Кредитування суб'єктів підприємництва в економіці регіону: Монографія. – Сімферополь: Доля, 2008. – 224 с.
6. Дзюблюк О. В. Інтеграція банківського та промислового капіталів і кредитні відносини // Економіка України. – 2002. – № 10. – С. 11–18.
7. Корнєв В. В. Кредитні та інвестиційні потоки капіталу на фінансових ринках. – К.: НДФІ, 2003. – 376 с.
8. Кузнєцова А., Карпа А. Банківський сектор України як джерело фінансування інвестиційно-інноваційної діяльності // Вісник НБУ. – 2004. – № 1. – С. 60–63.
9. Лагутін В. Д. Кредитування: теорія і практика: Навч. посіб. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2001. – 215 с.
10. Матвієнко І. В. Банківське інвестиційне кредитування // Фінанси України. – 2005. – № 12. – С. 128–132.
11. Реверчук С. К., Кльоба Л. Г., Палаsevич М. В. Управління і регулювання банківською інвестиційною діяльністю: Монографія / За ред. д. е. н., професора С. К. Реверчука. – Львів: Тріада плюс, 2007. – 352 с.
12. Шелудько Н. М. Банківське кредитування інвестицій у перехідній економіці України: Монографія. – К.: Об'єднаний ін-т економіки НАНУ, 2005. – 318 с.
13. Єпіфанов А. О., Маслак Н. Г., Сало І. В. Операції комерційних банків: Навч. посіб. – Суми: ВТД "Університетська книга", 2007. – 523 с.
14. Васюренко О. В. Банківські операції: Навч. посіб. – 4-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2004. – 324 с.